

POSTANOWIENIE

Dnia 24 października 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kuryło

w sprawie z powództwa A. K.
przeciwko T. [...] Spółce Akcyjnej Oddział w L.
o przywrócenie do pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 24 października 2013 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w L.
z dnia 14 lutego 2013 r., sygn. akt V Pa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od powoda A. K. na rzecz pozwanej T. [...] Spółki Akcyjnej Oddziału w L. kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w L. wyrokiem z dnia 14 lutego 2013 r., na skutek apelacji powoda A. K. i pozwanej T. [...] Spółki Akcyjnej Oddziału w L. od wyroku Sądu Rejonowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w L. z dnia 21 listopada 2012 r., mocą którego zasądzono od strony pozwanej na rzecz powoda kwotę 13.620,81 zł brutto tytułem odszkodowania za niezgodne z prawem rozwiązanie przez pracodawcę umowy o pracę bez wypowiedzenia z winy pracownika, a dalej idące powództwo oddalono,

koszty procesu zniesiono wzajemnie i nakazano stronie pozwanej uiścić na rzecz Skarbu Państwa kwotę 757 zł tytułem nieuiszczonej opłaty sądowej, zmienił zaskarżony wyrok w punkcie I, III i IV w ten sposób, iż oddalił powództwo i zasądził od powoda na rzecz strony pozwanej kwotę 857,10 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt I); zasądził od powoda na rzecz strony pozwanej kwotę 4.540,27 zł tytułem zwrotu spełnionego świadczenia (pkt II); oddalił apelację powoda (pkt III) i zasądził od powoda na rzecz strony pozwanej kwotę 173,25 zł tytułem kosztów procesu za drugą instancję (pkt IV).

Powyższy wyrok został zaskarżony skargą kasacyjną powoda. Skargę oparto na podstawie naruszenia przepisów prawa materialnego przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie: 1/ art. 52 § 3 k.p. w związku z art. 32 ust 1 pkt 1 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2001 r. Nr 79, poz. 854 ze zm.) w związku z art. 45 § 2 i 3 k.p. w związku z art. 56 § 1 i 2 k.p. w związku z art. 8 k.p.; 2/ art. 52 § 1 pkt 1 k.p. w związku z art. 100 k.p.; 3/ art. 52 § 2 k.p. w związku z art. 241 § 1 Kodeksu karnego. Ponadto skargę kasacyjną oparto na podstawie naruszenia przepisów postępowania, których uchybienie miało istotny wpływ na wynik sprawy, tj.: 1/ art. 235 k.p.c.; 2/ art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c.. Skarżący wniósł o: przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i skierowanie sprawy na rozprawę oraz o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania lub o zmianę zaskarżonego wyroku i przywrócenie powoda do pracy u strony pozwanej na poprzednich warunkach pracy i płacy, każdorazowo z rozstrzygnięciem o kosztach postępowania. Jako przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano występowanie w sprawie kilku zagadnień prawnych mających znaczenie ogólne, których rozstrzygnięcie ma znaczenie dla jednolitości orzecznictwa. Owe istotne zagadnienia prawne zostały sformułowane następująco: 1/ czy istnieją okoliczności natury faktycznej lub prawnej, które umożliwiłyby pracodawcy niedochowanie terminu, o którym mowa w przepisie art. 52 § 2 k.p., bądź czy wstrzymują bieg tego terminu, a jeżeli tak, czy taką okolicznością może być fakt niezakończenia postępowania przygotowawczego, z którego akt pracodawca dowiedział się o przyczynach rozwiązania umowy o

pracę bez wypowiedzenia z winy pracownika; 2/ czy skierowanie wniosku do organizacji związkowej o wyrażenie zgody na rozwiązanie umowy o pracę wraz z uzasadnieniem, który zawiera informacje z postępowania przygotowawczego nieujawnione w postępowaniu sądowym, stanowi realizację znamion czynu zabronionego z art. 241 § 1 Kodeksu karnego, który zakazuje „rozpowszechniania publicznie” takich wiadomości; 3/ czy niepoinformowanie pracodawcy lub członków związku zawodowego o planowanym przez innego pracownika zamiarze podżegania do popełnienia przestępstwa na szkodę innego pracownika tego pracodawcy - mimo braku przypuszczeń co do rozmiarów szkody lub krzywdy tego pracownika, przeciwko któremu ma być skierowane przestępstwo oraz w sytuacji pozostawania w konflikcie z tym pracownikiem - stanowi naruszenie podstawowych obowiązków pracowniczych, a jeżeli tak, to jaki jest to stopień zawinienia, a w szczególności czy stanowi to ciężkie naruszenie.

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania podniesiono, iż udzielenie odpowiedzi przez Sąd Najwyższy na pytanie, czy istnieją okoliczności natury faktycznej lub prawnej, które umożliwiłyby pracodawcy niedochowanie terminu, o którym mowa w art. 52 § 2 k.p., bądź wstrzymują bieg takiego terminu, jest istotne z uwagi „na coraz częstsze zastosowanie przez pracodawców możliwości rozstania się z pracownikiem w tzw. trybie dyscyplinarnym”. W przedmiotowej sprawie Sąd Okręgowy stwierdził, iż termin ten zaczął biec dopiero od otwarcia rozprawy głównej w sprawie karnej, gdyż wcześniejsze skierowanie wniosku do związków zawodowych mogłoby narazić na odpowiedzialność karną za czyn z art. 241 Kodeksu karnego. Taka wykładnia - w ocenie skarżącego - jest niedopuszczalna, gdyż ustawodawca nie przewidział żadnej formy wstrzymania upływu miesięcznego terminu i wyraźnie wskazał, kiedy termin ten rozpoczyna swój bieg. Z uwagi jednak na stanowisko przedstawione przez Sądy orzekające w sprawie, istnieje potrzeba wykładni przepisów w tym zakresie.

Następnie skarżący zwraca uwagę, iż z orzecznictwa Sądu Najwyższego zdaje się wynikać, że rozpoczęcie biegu terminu z art. 52 § 2 k.p. następuje z chwilą powzięcia informacji przez pracodawcę i wydaje się nie mieć znaczenia,

czy istnieją prawne ograniczenia w dysponowaniu tą informacją. W tym kontekście stawia pytanie, czy skierowanie wniosku do organizacji związkowej o wyrażenie zgody na rozwiązanie umowy o pracę wraz z uzasadnieniem, który zawiera informacje z postępowania przygotowawczego, które nie zostały ujawnione w postępowaniu sądowym - stanowi realizację znamion czynu zabronionego z art. 241 § 1 Kodeksu karnego, który zakazuje „rozpowszechniania publicznie” takich wiadomości.

Odnosnie do ostatniego zagadnienia prawnego skarżący zauważa, że analiza uzasadnienia Sądu Okręgowego ukazuje trudności w zakwalifikowaniu winy pracownika w takiej sytuacji, jaka miała miejsce w niniejszej sprawie. Istotne zatem jest pytanie, czy można przypisać winę umyślną lub co najmniej rażące niedbalstwo pracownikowi, który nie informuje o tym, że może być popełnione przestępstwo na szkodę przełożonego, przez którego pracownik ten od lat czuje się nękany do tego stopnia, że musiał podjąć kilkuletnie leczenie, a także pracownik ten wie jedynie o podżeganiu, a nie wie jaki będzie rozmiar szkody lub krzywd, a także czy w ogóle one nastąpią.

Pozwana w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniosła o nieprzyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania lub o jej oddalenie i zasądzenie od powoda zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Uregulowana w Kodeksie postępowania cywilnego instytucja skargi kasacyjnej ma charakter nadzwyczajnego środka zaskarżenia, czego wyrazem jest m.in. istotne ograniczenie dostępności tegoż środka pod względem dopuszczalnych jego podstaw. Pomimo pozostawienia w art. 398³ § 1 k.p.c. możliwości zaskarżenia orzeczenia z powodu naruszenia prawa materialnego przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie oraz z powodu naruszenia przepisów postępowania, jeżeli uchybienie to mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy, zakres tych zarzutów w odniesieniu do wszystkich podmiotów uprawnionych do wniesienia skargi został ograniczony. Zgodnie bowiem z art. 398³ § 3 k.p.c. podstawą skargi nie mogą być zarzuty dotyczące

ustalenia faktów lub oceny dowodów. Oznacza to jednoznaczne określenie funkcji Sądu Najwyższego, który jako sąd kasacyjny nie jest sądem powszechnym zwykłej, trzeciej instancji, zaś skarga kasacyjna (podobnie jak uprzednio kasacja) nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, a to z uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 kwietnia 2008 r., III UK 6/08, LEX nr 469183). Zgodnie z takim modelem skargi kasacyjnej jej rozpoznanie następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c., tj. wówczas, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, bądź istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, czy też zachodzi nieważność postępowania lub gdy skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W konsekwencji tegoż w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wśród istotnych wymagań skargi kasacyjnej ustawodawca wymienił obowiązek skarżącego złożenia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i uzasadnienie tego wniosku. Wymóg ten wiąże się z tzw. przedsądem, polegającym m.in. na możliwości odmowy przez Sąd Najwyższy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

Oдноśnie tej przesłanki przedsądu, jaką jest występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, obowiązkiem skarżącego jest wywiedzenie i uzasadnienie występującego w sprawie problemu w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, niepublikowane). Sformułowanie zagadnienia powinno zatem odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisu, który nie podlega jednoznacznej wykładni, a którego wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy przyczyni się do rozwoju jurysprudencji i prawa pozytywnego. Rolą Sądu Najwyższego, jako najwyższego organu sądowego w Rzeczypospolitej Polskiej, nie jest bowiem działanie w interesie indywidualnym,

lecz powszechnym, poprzez ochronę obowiązującego porządku prawnego przed dowolnością orzekania i ujednolicanie praktyki stosowania prawa pozytywnego. Nie każde więc orzeczenie, nawet błędnie wydane, zasługuje na kontrolę w postępowaniu kasacyjnym (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147, z dnia 18 marca 2004 r., I PK 620/03, LEX nr 513011, z dnia 8 lipca 2004 r., II PK 71/04, LEX nr 375715 i z dnia 16 kwietnia 2008 r., I CZ 11/08, LEX nr 393883). Nie spełnia określonego w art. 398⁹ § 1 k.p.c. wymagania sformułowanie istotnego zagadnienia prawnego w sposób ogólny i nieprecyzyjny, a zwłaszcza ograniczenie się do samego postawienia pytania, bez odniesienia się do problemów interpretacyjnych przepisów (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 332/07, LEX nr 452451 i z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy stwierdzić należy, iż uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia wymagań stawianych przez orzecznictwo Sądu Najwyższego temu nadzwyczajnemu środkowi zaskarżenia.

Skarżący nie odniósł się w sposób ogólny i abstrakcyjny do treści powołanych przepisów prawa materialnego, nie wyjaśnił, w czym upatruje trudności w ich interpretacji, jakie są możliwe warianty wykładni tychże przepisów oraz za którym wariantem sam się opowiada. Autor skargi kasacyjnej ograniczył się do postawienia pytań we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, które następnie jedynie powtórzył w uzasadnieniu tego wniosku. Sugerując potrzebę rozstrzygnięcia rzekomo występujących w sprawie zagadnień prawnych, jednocześnie przyznał, iż podnoszone przez niego kwestie były przedmiotem wypowiedzi judykatury, a orzecznictwo Sądu Najwyższego w tym zakresie jest jednolite.

Ostatnie ze sformułowanych przez skarżącego zagadnień prawnych nie zawiera jakiegokolwiek odniesienia do przepisów prawa materialnego lub procesowego, a jedynie sprowadza się do postawienia szeregu kazuistycznych pytań nawiązujących do stanu faktycznego sprawy i zmierzających do uzyskania od Sądu Najwyższego rozstrzygnięcia co do kwalifikacji prawnej konkretnego,

drobiazgowo opisanego zachowania pracownika, jako ciężkiego naruszenia podstawowego obowiązku pracowniczego.

Reasumując: wobec niewykazania przez skarżącego istnienia powołanych w skardze kasacyjnej przesłanek przedsądu, z mocy art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówiono przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, a o kosztach postępowania kasacyjnego rozstrzygnięto stosownie do art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c. oraz § 12 ust. 4 pkt 2 w związku z § 11 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.).